

Наукові перспективи
Видавнича група

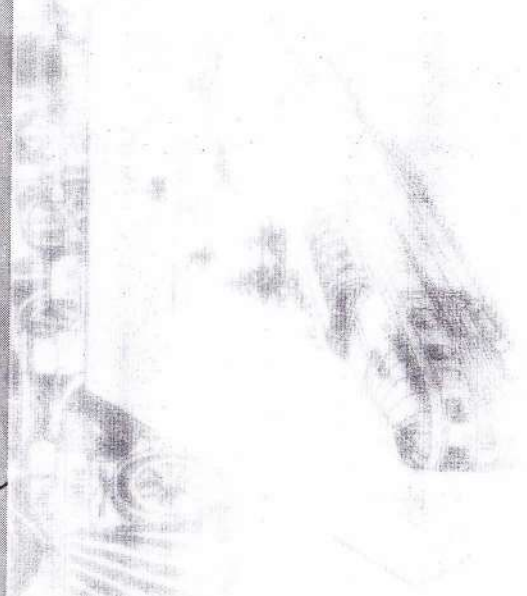
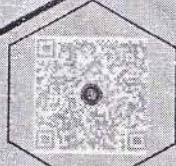
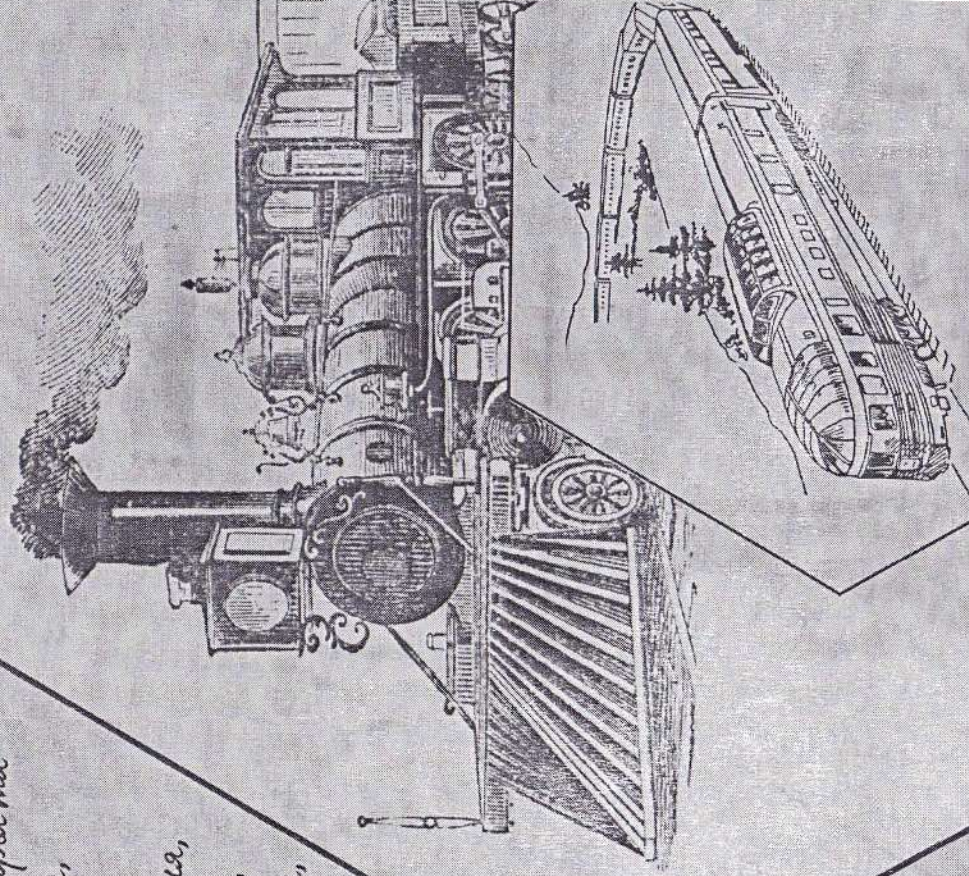
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ

НАВУЧ

№6(24)

2024

Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право

Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)

Випуск № 6(24) 2024

Київ – 2024

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Association of Scientists of Ukraine
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 6(24) 2024

Kyiv – 2024

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2024. № 6(24) 2024. С. 1257.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєно категорії "Б" із з права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 11.06.2024, № 3/6-24).

Журнал входить до вибірки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міжнародної асоціації докторів консультантів, промислової організації «Християнська асоціація педагогічних наук України» та промислової організації «Воєнницька асоціація педагогіки і психології з гуманітарно-морального виховання».

Журнал публікує офіційні дослідницькі та освітні розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки з їх інтеграції у європейській, світовій науковій простір. Цілями видання: науковці, працівники вищої навчальної заклади та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а також фахівці тематички журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Serpentina (IS), міжнародної наукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних WoS/Clarivate.

Головний редактор: Даниїл Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Бадалева (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Бутник Вікторія Анатолівна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гібр Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.А.Шутики (Київ, Україна)
- Герасименко Юлія Сергіївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білопеківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Біла Церква, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Зайєв Іслам Муса-Оглан - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Завчівська Оксана Васиївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

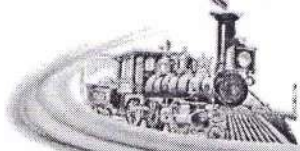
- Ігнатювич Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувачий кафедрою конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Габіна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- Кавцалка Галина Костянтинівна — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Львівнотернопільський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетички Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету воєного господарства та прикладного інженерства (м. Рівне, Україна)
- Карусевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Киверявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошигний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бутя, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернівці, Україна)
- Коштар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шутики (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Крижина Наталія Павлівна — доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ, Україна)
- Курши Наталя Костянтинівна — кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марущева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матвиш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- М'ягко-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мязок Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїль, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Михальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Николаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Калаєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Опішко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Ошніченко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Коренького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палітчук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Прищепник Олександр Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всевітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Рубак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дослідливої освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського" (Одеса, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна —асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Сичкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Сополюк Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позапідвільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлячова Юлія Євгенівна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Анатоліївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інесса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологов Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгв Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

Біда О.А., Чичук А.П., Кучай Т.П. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СОЛІДАРНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	732
Білинська Х.В. ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ПРИРОДНИЧИХ ФАКУЛЬТЕТАХ ЯК ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	742
Бурка О.М., Столбінська О.В. СИСТЕМА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ- ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ КЛІНІЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНКИ	749
Вакуленко А.І., Негода Л.О. ПРИЧИНИ ДЕМОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	757
✓ Варга Л.І., Кончович К.Т., Гала М.В. ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ОСНОВІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ТА КРАЇНОЗНАВЧИХ МАТЕРІАЛІВ	768
Галатюк М.Ю., Галатюк Ю.М. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	777
Григоренко Т.В. ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	787
Гуцало Л.В., Маркевич О.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ: ЗАКОНО- ДАВСТВО ТА ПРАКТИЧНЕ ВТІЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ НАУКОВОГО ЛІЦЕЮ ЖИТОМИРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА)	798
Житнухіна К. СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАНЯ В ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	813
Зеленська О.П. РОЛЬ І МІСЦЕ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ АСПІРАНТІВ (АД'ЮНКТІВ) У НЕЛІНГВІСТИЧНІЙ АСПІРАНТУРІ (АД'ЮНКТУРІ)	823

УДК 37.02+378

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-6\(24\)-768-776](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-6(24)-768-776)

Варга Леся Іванівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет, вул Головна, 15, с. Червеньово, 89651, тел.: (095) 885-86-31, <https://orcid.org/0000-0002-0746-1593>

Кончович Катерина Тиберіївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет, вул. В. Волошина, 25, м. Мукачево, 89600, тел.: (066)506-97-84, <https://orcid.org/0000-0002-0746-1593>

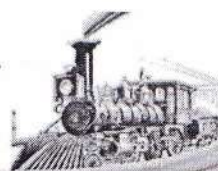
Гала Мар'яна Василівна викладач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет, вул Головна, 35, с. Іванівці, 89672, тел.: (095)885-86-31, <https://orcid.org/0000-0002-0746-1593>

ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ОСНОВІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ТА КРАЇНОЗНАВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Анотація. Стаття присвячена проблемі інтеграції лінгвокраїнознавчого аспекту у процес навчання іноземних мов майбутніх вчителів. Основною метою вивчення іноземної мови є не лише ознайомлення з реаліями, але й глибоке розуміння системи понять і світогляду народу, мова якого вивчається. Лінгвокраїнознавство забезпечує розвиток комунікативних навичок, необхідних для ефективної взаємодії в полікультурному середовищі.

Автори зазначають, що комунікативна компетенція складається з мовної, мовленнєвої та соціокультурної складових, які не можуть розглядатися окремо. Інтеграція граматичних тем у контексті країнознавства підвищує рівень оволодіння іноземною мовою, дозволяючи студентам глибше зрозуміти культуру народу.

У статті аналізуються сучасні підходи до викладання іноземних мов, що передбачають тісний зв'язок між лексичною, граматичною та країнознавчою компетенціями. Приділено увагу важливості словотворення у контексті лінгвокраїнознавчих досліджень. Зокрема, розглядаються композити, які утворюються для висловлення специфічного змісту, і є актуальними в сучасних політичних, економічних та соціокультурних текстах. Наведені приклади таких слів демонструють, як інтеграція мовних елементів з країнознавчим матеріалом може сприяти розвитку мовної компетенції.

Також розглянуто тенденцію до евфемізації та політичної коректності в сучасній німецькій мові, що відображає зміни у суспільстві та потребує відповідного аналізу в процесі викладання. Використання цих аспектів дозволяє студентам краще зрозуміти контекст та зміст сучасних текстів, що сприяє їхній комунікативній компетенції.

Таким чином, стаття підкреслює значення комплексного підходу до навчання іноземних мов, де культурологічні та країнознавчі компоненти інтегровані з лінгвістичними темами. Такий підхід сприяє формуванню комунікативної компетенції на високому рівні, готуючи майбутніх вчителів до успішної професійної діяльності в міжнародному полікультурному просторі.

Ключові слова: граматична компетенція, соціокультурна компетенція, лінгвокраїнознавство, словотвір, композити.

Varga Lesia Ivanivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of English Language, Literature and Teaching Methods, Mukachevo State University, 15 Holovna St., Chervenyyovo, 89651, tel.: (095) 885-86-31, <https://orcid.org/0000-0002-0746-1593>

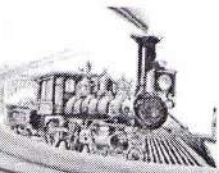
Konchovych Kateryna Tiberiivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of English Language, Literature and Teaching Methods, Mukachevo State University, 25 V. Voloshyna St., Mukachevo, 89600, tel.: (066)506-97-84, <https://orcid.org/0000-0002-0746-1593>

Hala Mariana Vasylivna Lecturer at the Department of English Language, Literature and Teaching Methods, Mukachevo State University, 35 Holovna St., Ivanivtsi, 89672, tel.: (095)885-86-31, <https://orcid.org/0000-0002-0746-1593>

DEVELOPING GRAMMATICAL COMPETENCE OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS ON THE BASIS OF CULTURAL AND COUNTRY STUDIES MATERIALS

Abstract. The article is devoted to the problem of integrating the linguistic and country studies aspect into the process of teaching foreign languages to future teachers. The main purpose of learning a foreign language is not only to get acquainted with the realities, but also to gain a deep understanding of the system of concepts and worldview of the people whose language is being studied. Linguistic and cultural studies ensure the development of communication skills necessary for effective interaction in a multicultural environment.

The authors note that communicative competence consists of linguistic, speech and socio-cultural components that cannot be considered separately.

Integration of grammatical topics in the context of country studies increases the level of foreign language acquisition, allowing students to understand the culture of the people more deeply.

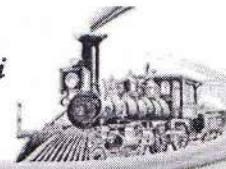
The article analyses modern approaches to teaching foreign languages that involve a close connection between lexical, grammatical and country studies competences. Attention is paid to the importance of word formation in the context of linguistic and country studies. In particular, the article deals with composites that are formed to express specific meaning and are relevant in modern political, economic and socio-cultural texts. Examples of such words demonstrate how the integration of linguistic elements with country-specific material can contribute to the development of language competence.

The author also discusses the tendency towards euphemism and political correctness in modern German, which reflects changes in society and requires appropriate analysis in the teaching process. Using these aspects allows students to better understand the context and meaning of modern texts, which contributes to their communicative competence.

Thus, the article emphasises the importance of an integrated approach to foreign language teaching, where cultural and country studies components are integrated with linguistic topics. Such an approach contributes to the development of high-level communicative competence, preparing future teachers for successful professional activity in the international multicultural space.

Keywords: grammatical competence, socio-cultural competence, linguistic and country studies, word formation, composites.

Постановка проблеми. Одним з основних завдань при вивченні іноземної мови є проникнення в культуру народу, мова якого вивчається, в систему його світогляду, адже мова і культура нероздільні. Головною метою є не стільки ознайомлення з реаліями, скільки розуміння системи понять, що склалася протягом століть у тій чи іншій країні, а розуміння, за словами відомого американського методиста С. Мартінеллі, "способу життя" (ways of people) [4, с. 50]. Для того, щоб студенти розуміли народ і його мову, перш за все вони повинні оволодіти системою його понять, а це неможливо без урахування лінгвокраїнознавчого аспекту, а відтак і ефективної взаємодії між представниками різних культур, оскільки основною метою сучасного викладання іноземної мови є розвиток комунікативних навичок здобувачів освіти, підготовка їх до діяльності в міжнародному полікультурному просторі. Для досягнення цієї мети комунікативні навички здобувачів освіти майбутніх вчителів іноземної мови розвиваються на заняттях іноземної мови, де країнознавчий компонент є не менш важливою складовою успішного досягнення поставленої мети, ніж лінгвістичні елементи: словниковий запас і

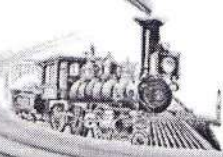

граматика, які зазвичай вивчаються окремо. Однак сучасний науковий дискурс фахівців свідчить, що не тільки лексику і граматику слід викладати інтегровано і не лише на ранньому етапі навчання [1;35], а й граматичні теми варто викладати інтегровано в тематиці освітнього компоненту «Країнознавство/ Лінгвокраїнознавство» для здобувачів ЗВО майбутніх вчителів іноземної мови. Лексична, граматична та країнознавча компетентності - це різні сторони однієї медалі. Вони взаємопов'язані і не можуть розглядатися незалежно одна від одної. З цієї причини варто говорити про ці компетенції як інтегровані складові комунікативної компетенції, які при викладанні в інтегрований спосіб сприяють розвитку та вдосконаленню цих взаємопов'язаних навичок. На мою думку, цілісне викладання цих мовних засобів у викладанні іноземних мов має велике значення і для підготовки та підвищення кваліфікації вчителів.

Мета статті. Беручи до уваги головну мету лінгвокраїнознавства - забезпечити комунікативну компетенцію в міжнародній комунікації, насамперед через адекватне сприйняття мовлення співрозмовника й оригінальних текстів, варто пам'ятати, що лінгвокраїнознавча інформація забезпечує вирішення певної низки проблем, зокрема головної філологічної проблеми – адекватне розуміння тексту, при цьому формування граматичної компетенції, зокрема вибраних граматичних тем інтегрованих в процес викладання лінгвокраїнознавчого освітнього компоненту тільки сприяє відшліфуванню згаданих компетенцій. Цій проблематиці і присвячена дана стаття, а саме формування граматичної компетенції на основі культурологічного та країнознавчого матеріалу на заняттях ОК Країнознавство/ Лінгвокраїнознавство для майбутніх вчителів іноземної мови. З цієї причини ця стаття має на меті навести конкретні практичні приклади, які уможливають творче просування інтеграції лексичної та граматичної компетенцій в країнознавчу компетенцію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зацікавленість науковців проблемою формування в студентів комунікативної компетенції, питаннями про країнознавчий, лінгвокраїнознавчий та соціокультурний аспекти навчання іноземних мов відображено в доробках багатьох дослідників (М. Дмитрієва В. Желуденко, Мишко С., Т. Колодько, В. Костомаров, Н. Лаврова, Липчанко-Ковачик О. , С. Ніколаєва, М. Паласюк, І. Потюк, В. Редько, С. Степанов, Г. Томахін, І. Черезова, Ю. Федоренко, Gärtner, A, R Ehnert, Demming S., Schweiger I., Zeuner M.а ін.).

Виклад основного матеріалу. У сучасній методиці викладання іноземних мов загальноприйнятим є постулат про невідривність вивчення мови від вивчення культури, історії, традицій, реалій повсякденного життя відповідної країни, або на початкових етапах принаймні ознайомлення з ними.

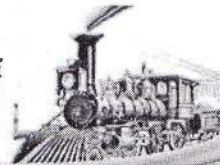

Комунікативна компетенція, на оволодіння якою спрямовані заняття з іноземної мови, включає мовну, мовленнєву та соціокультурну компетенції. Проблеми взаємопов'язаного оволодіння цими компонентами іншомовної комунікативної компетенції вивчає лінгвокраїнознавство. При цьому соціокультурна компетенція включає так звані фонові знання, знання про країну та її культуру, відомі усім жителям цієї країни [2], а студент через мову проникає в культуру, менталітет, повсякдення відповідного народу, пристосовується до культурного середовища країни. Гертруда Гейд (1991: 47) припускає, що мовна комунікація відбувається за «дуже специфічних соціальних умов» і що мову як засіб комунікації не можна «передати і вивчити без посилання на суспільство, в якому живуть носії цієї мови». Інформація про природні умови (географія), життя мешканців країни (своєрідна соціологія), її політичні, економічні та культурні умови і розвиток визначають теми для викладання, знання з країнознавства.

Оволодіння соціокультурною компетенцією як складовою комунікативної компетенції має надзвичайне значення для майбутніх вчителів іноземної мови. Підготовка майбутніх вчителів передбачає комплексний підхід, у якому теоретичні заняття (лекції) спрямовані на набуття мовної компетенції, а практичні заняття – мовленнєвої. Результатом цих теоретичних і практичних занять, разом із лекціями та заняттями з літератури, яка є невід'ємною частиною навчання на відповідних спеціальностях, у підсумку має бути оволодіння комунікативною компетенцією на найвищому рівні. А складовою комунікативної компетенції, як ми вже зазначили, є соціокультурна компетенція. Програми підготовки майбутніх вчителів іноземної мови включають і курс (лінгво)країнознавства, проте лінгвокраїнознавча інформація не може вивчатися відособлено від окремих тем граматики, зокрема такого її розділу, як словотвір, який слід інтегрувати у відповідні теми в процесі викладання ОК «Лінгвокраїнознавство» із самого початку [2; 98].

Важливо вдало поєднати вивчення граматичного та країнознавчого матеріалу, таким чином показавши наприклад сучасні країнознавчі дослідження, насамперед у словотворенні на основі сучасних композитів, окрім того на основі явищ, подій та тенденцій розвитку у сучасній іноземній мові.

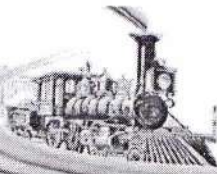
Що стосується словотвору, то цим часто нехтують на користь граматики та лексики, або часто теми викладається лише поверхово, водночас теми словотвору дуже добре можна інтегрувати в тематику країнознавчих, зважаючи не те, що вивчення правил та моделей словотвору є важливі для розуміння тексту та його стилістики. [3;62] Тут також завжди йдеться про розширення словникового запасу, оскільки новий зміст (наприклад, технологія або змінені умови життя) має бути названий, обставини, що змінилися, потрібно назвати. Словотвір в першу чергу стосується іменників,

прикметників і дієслів. Що стосується продуктивності, то іменники посідають тут перше місце. Одним з важливих способів словотворення, що можуть бути використані на прикладах країнознавчої тематики, є утворення композитів. У більшості випадків це змішані форми складних слів і похідних слів або навіть абrevіатур чи іншомовних слів. Основними причинами появи цих композитів є потреба в найменуванні, мовна економія (наприклад, для скорочення речень), а іноді гра слів.

Для сучасних лінгвокраїнознавчих досліджень релевантними є так звані *ad hoc* композити, які утворюються для того, щоб у стислій формі висловити дуже специфічний і часто складний зміст. Такими композитами є слова (часто пишуться через дефіс), утворення яких особливо продуктивне в політиці, бізнесі та техніці. Наведемо кілька прикладів: *Pflegeversicherung* (довгострокове страхування по догляду) - з'явилося в процесі обов'язкової пенсійної схеми страхування (запроваджена в 1995 році); *Solidaritätszuschlag* (надбавка на знак солідарності) - збір, який сплачують німецькі платники податків на економічний розвиток нових федеративних земель; *Asyl-Kompromiß* (компроміс щодо прихистку) - угода між різними партіями щодо нового правового рішення для обмеження припливу претендентів на притулок); *Lichterkerle* (ланцюг із свічок) - демонстрація солідарності між громадянами Німеччини та іноземцями у вигляді живого ланцюга з палаючими свічками). Деякі з цих *ad hoc* композитів залишаються в мові і стають широковживаними, тоді як інші стають «застарілими» і швидко зникають з ужитку.

Аналіз таких композитів дає можливість зрозуміти, які теми і події є актуальними в Німеччині, що є актуальним та можуть бути предметом лінгвокраїнознавчої дискусії та дослідження. На прикладі слова "*Blauhelmeinsatz*" (розгортання "блакитних шоломів") можна змоделювати ситуацію, як може виглядати обговорення подібного композита, починаючи з лінгвістичного аналізу і закінчуючи потенційною дискусією із студентами. Починається аналіз слова на рівні словотвору. Слово «*Blauhelmeinsatz*» складається з двох основних частин: блакитний шолом і розгортання. Вони можуть бути далі розкладені, таким чином ми маємо загалом чотири компоненти: блакитний /шолом/розгортання. «*Einsatz*» - вставляти; у свою чергу, є складним словом з «*ein*» та «*setzen*». Таким чином, мова йде про розгортання «блакитних шоломів», що є *pars pro toto* термін для позначення солдатів ООН. Після аналізу форми словотворення можна обговорити інформацію про країну, а саме про проблему розгортання військових частин німецьких солдатів ООН за межами Німеччини, наприклад, у кризових регіонах, таких як Сомалі та Боснія. Після цього можна провести дискусію з студентами на цю тему. Використовуючи цей підхід, можна проаналізувати

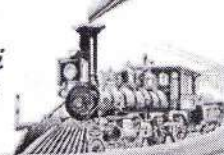

багато складних слів і використовувати їх як своєрідний посередник у сучасних країнознавчих дослідженнях. Слова такого типу слід шукати в сучасних текстах газет і журналів. Відбираючи їх, слід звертати увагу на критерії, як частота вживання, відсутність визначення при використанні, специфічне значення і представлення певного змісту, пов'язаного з актуальними країнознавчими темами. Таким чином можна встановити зв'язок між граматичними темами та країнознавчими, коли студенти повинні використовувати слова на практиці, одночасно отримуючи знання в галузі країнознавства.

Окрім вищезгаданої групи іменників-комполітів можна розглянути спеціальні композити, які навряд чи залишаться у вжитку в довгостроковій перспективі, але форма яких є креативною та цікавою для аналізу та обговорення. Такі часто можна зустріти у журналістів політичного журналу *Der Spiegel*. Ось кілька прикладів: *Großstadt-Verslumung*, *Sofortismus*, *barscheln* oder *Barschelei* (діяти підступно, як у випадку з померлим міністер-президентом Шлезвіг-Гольштайну Райнером Баршелем), *Hollywoodisierung* (голівудизація), *philosophoid* (філософоподібний), *bedirndelt* (бути одягненим у дірні), *Aldisierung* (альдизація - від "Aldi" - мережа супермаркетів), *Absurdistan* (Абсурдистан), *Regenbogenkrieger* (активісти руху грінпіс), *nellisch* (на позначення манери розмовляти дівчини з американського фільму на ім'я Неллі) oder *zerschellt* (розшелоно - похідне від назви мережі заправок "Shell").

Інша тенденція утворення нових слів в німецькій мові можна знайти у явищі деривації. Все більше і більше слів використовуються з сучасними або іноземними префіксами. Деякий час тому префікси *psycho-*, *bio-* oder *öko-* були ще актуальними, та зараз префікс *euro-* є найбільш популярним через поточний розвитку в Європі. Серед найбільш вживаних прикладів словотворення можна назвати *Euro-Norm*, *Eurobanane*, *euro-politisch*, *Eurokraten*, *Eurokondom*, *eurogenau*, oder *Euro-Irrsinn*. До них можна додати префікс «Stasi», який утворився від складів "Staatssicherheit" («Державна безпека», міністерство і секретна служба колишньої НДР): *Stasiakten*, *Stasibehörde*, *Stasi-Mann*, *Stasi-Vergangenheit*.

Ще одна помітна тенденція в німецькій мові - тенденція до евфемізації. Вона стає особливо очевидною, коли йдеться про так звані *UnWörter* - «не-слова». Не-слова - це слова, які зазвичай використовуються для позначення негативного змісту в нейтральній або навіть позитивній формі. Не-слова це, за Рудольфом Гобергом, слова, фрази і вирази, які насправді не повинні існувати, тому що вони неналежним чином характеризують людей, події, або явища, облагороджуючи та згладжуючи їх негативні конотації. Не-словами останніх кількох років були, наприклад, *ausländerfrei*, *ethnische Säuberung*, *Überfremdung*, *Sozial-Tourismus* (небажати переселенці із східної Європи), *Gut-Mensch* (ті, хто обривільно допомагає біженцям).

Утворення цих «не-слів» часто призводить до зловживання мовою з метою приховування негативних обставин чи фактів. У цьому контексті німецький журналіст Клаус Брессер говорить про «седативні іменники» та «валіумні дієслова». Ось кілька прикладів з багатьох термінів: Nullwachstum, Nulltarif, Kurzarbeit, Personalentsorgung, Staatssicherheit, kollektiver Freizeitpark (безробіття), abwickeln (приватизація та часто ліквідація підприємств та навчальних закладів у колишній НДР), Warteschleife (очікування безробітних на місце роботи), Ausländerrückführung (відмова невизнаним претендентам на прихисток - депортація), Rettungsmehrzweckstock (багатоцільовий рятувальний кийок - для поліцейського спорядження/кийка). Подібні евфемізми стають все більш поширеними в німецькій мові.

Також тут варто згадати і тенденцію до політичної коректності в німецькій мові з метою уникнення конфліктів та дискримінації через мову. Найчастішими сферами тут є сфера гендерної рівності чоловік-жінка та гендерних меншин, кольору шкіри та національностей, як от замість ein Schwarzer - "Afro-Amerikaner", замість ein Behinderter (інвалід) - "anders Befähigter" (з обмеженими можливостями), der Liebhaber (коханець) - "Lebensabschnittsbegleiter" (супутник життя), eine Hinrichtung (страта) - "finaler Rettungsschluß" (остаточне покарання), Soldaten (солдати) - "Krisenreaktionskräften" (сили кризового втручання), замість der Flüchtling (біженець) - der Geflüchtete (переселенці).

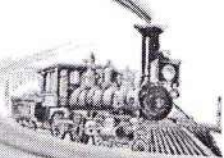
Такий матеріал доцільно дозовано відповідно до тематики практичного, або лекційного заняття ОК Лінгвокраїнознавство/Країнознавство інтегрувати в один з етапів роботи в аудиторії, поєднуючи із самостійною роботою із пошуку та добору прикладів до кожного із розглянутих способів словотворення як одного із завдань самостійної роботи студента.

Висновки. Таким чином у світлі вищевикладеного можна зробити висновок, що граматична компетенція як компонент комплексної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземної мови успішно формується через призму та на основі культурологічного та країнознавчого матеріалу через інтеграцію в його канву граматичних тем. Цілісний підхід до навчання іноземних мов, де всі компоненти пізнання взаємопов'язані і сприяють ефективному засвоєнню мови підвищує якість підготовки майбутніх вчителів, готуючи їх до успішної діяльності в міжнародному полікультурному середовищі.

Література:

1. Aguado, K., Warneke D. Wortschatz. Berlin: Erich Schmidt // Fremdsprache Deutsch, 64.– ISBN978-3-503-19903-7. 58 S.

2. Іванович М. Лінгвокраїнознавча інформація у граматичних вправах на початковому і базовому рівнях вивчення української мови. // М. Іванович. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Випуск 15, 2021, С. 97–107

3. Gärtner A. Wortbildung und Landeskunde im DaF-Unterricht, // A.Gärtner, Die Unterrichtspraxis / Teaching german Deutsche Sprache und Kultur in den Amerikas no. 1, 1996, pp. 62-66.

4. Сабат . Н.О. Формування лінгвокраїнознавчої компетентності майбутніх перекладачів з урахуванням полінаціонального характеру поширення англійської мови /Н. О. Сабат// Педагогічний альманах. Випуск 41 – 2019. – с. 226-231.

5. Ciepielewska-Kaczmarek L. Landeskunde im Kontext. Die Umsetzung von theoretischen Landeskundeansätzen in DaF-Lehrwerken. // L. Ciepielewska-Kaczmarek, Ss. Jentkes, M. Tammenga-Helmantel, Vandenhoeck & Ruprecht gmbh & co. Kg, Göttingen 2020, 196 S.

6. Althaus, Hans-Joachim. "Landeskunde. Anmerkungen zum Stand der Dinge" Informationen Deutsch als Fremdsprache, vol. 26, no. 1, 1999, pp. 25-36. <https://doi.org/10.1515/infodaf-1999-0103>

References:

1. Aguado, K, Warneke D. (2021) Wortschatz. Berlin: Erich Schmidt [Vocabulary. Berlin: Erich Schmidt] Berlin, Deutschland: Fremdsprache Deutsch, [in German]

2. Ivanovych M. (2021) Lihvokrayinoznava informatsiya u hramatychnykh vpravakh na pochatkovomu i bazovomu rivnyakh vyvchennya ukrayins'koyi movy. [Linguistic and country-specific information in grammar exercises at the elementary and basic levels of learning Ukrainian.]. Kiyiv, Teoriya i praktyka vykladannya ukrayins'koyi movy yak inozemnoyi. [in Ukrainian]

3. Gärtner A. (1996) Wortbildung und Landeskunde im DaF-Unterricht, [Word formation and Country Studies in GFL-lessons]. Wiley. Die Unterrichtspraxis [Teaching german] [in German]

4. Sabat H. O. (2019) Formuvannya lnhvokrayinoznavaoyi kompetentnosti maybutnikh perekladachiv z urakhuvannyam polinatsional'noho kharakteru poshyrennya anhliys'koyi movy. [Formation of Linguistic and Country Studies Competence of Future Translators in View of the Multinational Character of English Spread]. Kherson, Pedahohichnyy al'manakh. [in Ukrainian]

5. Ciepielewska-Kaczmarek L., Jentkes S., Tammenga-Helmantel M., (2020) Landeskunde im Kontext. Die Umsetzung von theoretischen Landeskundeansätzen in DaF-Lehrwerken [Area studies in context. The implementation of theoretical approaches to regional studies in GFL textbooks] Göttingen Vandenhoeck & Ruprecht gmbh & co. Kg., [in German]

6. Althaus H-J. (1999,) Landeskunde. Anmerkungen zum Stand der Dinge [Country Studies. Notes on the state of affairs] München Deutsch als Fremdsprache [in German]